

KURJER WILEŃSKI

Rok VI.

NIEZALEŻNY ORGAN DEMOKRATYCZNY.

Nr. 32 (1377)

X^{TY} DOROCZNY BAL AKADEMICKI

ODBEDZIE SIĘ DNIA 10 LUTEGO R.B.

W SALONACH KASYNA GARNIZONOWEGO

ODBEDZIE SIĘ DNIA 10 LUTEGO R.B.

POD PROTEKTORATEM PANA WOJEWODY WILEŃSKIEGO WŁADYSŁAWA RACZKIEWICZA I J. M. REKTORA KS. PROF. DR. CZESŁAWA FALKOWSKIEGO

POCZĄTEK O GODZINIE 22-EJ.

POCZĄTEK O GODZINIE 22-EJ.

Czechosłowacja a zjazd Z państw ościennych. mniejszości polskich.

Podaliśmy w swoim czasie na łamach naszego pisma wiadomości, że z inicjatywy rządu czechosłowackiego, odbędzie się w Cieszynie (czeskim) zjazd mniejszości polskich z państw, w których naród polski tworzy większe lub mniejsze skupiska, a więc z Niemiec, Litwy, Łotwy, Estonji, Rumunii i Czechosłowacji. W intencji obecnego rządu czechosłowackiego przy organizowaniu wspomnianego zjazdu leżała niewątpliwie chęć zapoznania mniejszości polskich z warunkami, w jakich pozostają liczni Polacy w Czechosłowacji, którzy znaleźli się w granicach tego państwa w drodze bratobójczego wystąpienia Czechów przeciwko Polsce w chwili, kiedy słaba jeszcze w one czasy armja polska walczyła z wrogami na tych frontach, a więc tem samem nie mogła zmagającą się z najazdem czeskim Polakom na Śląsku przyjąć ze skuteczną pomocą.

Ze władza czechosłowackie grunt pod obrady mniejszości polskich w Cieszynie odpowiednio przygotowują, że wytworzą odpowiednią atmosferę, to nie ulega najmniejszej wątpliwości. Czesi podobnie jak Niemcy, wykazują w tym kierunku daleko idące wielkie wyrobienie. Zapowiedzi tego mamy już w mianowaniu przez rząd czechosłowacki Polaka Karola Junga posłem do parlamentu. W ostatnich wyborach, dzięki odpowiednio przez rząd przeprowadzonej propagandzie i dzięki niesprawiedliwemu podziałowi terytorjalnemu okręgów wyborczych, przeobrażających narodowy organizm polski, Polacy nie zdobyli ani jednego mandatu do parlamentu. Ponieważ jednak zgodnie z czechosłowacką konstytucją rządowi przysługuje prawo mianowania 1/3 części składu posłów, t. zw. fachowców, rząd powołał do parlamentu Polaka Karola Junga drogą nominacji, stwarzając w ten sposób pozory dobrej woli w stosunku do mniejszości, która, formalnie rzecz biorąc, nie miała podstaw do narzekania na stan rzeczy, jaki pozbawiał ją parlamentarnej reprezentacji.

Ten fakt nie powinien mniejszościom polskim, które będą obradować w Cieszynie, zaciemnić istotnej sytuacji w jakiej znajdują się mniejszość polska w Czechosłowacji. Ze sytuacja ta nie należy do najlepszych, wynika to z charakteru państwowości czechosłowackiej rządzącej się w myśl starej i wypróbowanej maksymy *divide et impera*. Czechosłowacja jest państwem typowo narodowościowo złożonym przypominającym w zupełności Austro-Węgry, z tą tylko różnicą, że o ile Austro-Węgry porwały się z kilkunastoma narodami, Czechosłowacja ma do czynienia tylko z siedmioma. Składają się bowiem na nią: Czesi, Niemcy, Słowacy, Ukraińcy, Węgry Polacy i Żydzi i to w takim stosunku, że Czesi, którzy na życiu państwa starają się wyciskać piętno wyłącznie czeskie, tworzą w niem mniejszość.

Z tych sześciu poza Czechami narodów jedynie Żydzi pogodzili się z istniejącym stanem rzeczy. Pozostałe narody, a więc Słowacy, Niemcy, Węgry, Ukraińcy i Polacy

jeżeli nie przejawiają wyraźnej a masowej tendencji do oderwania się, to dają wyraz dążeniu do tworzenia autonomicznych jednostek administracyjnych, których granice terytorjalne odpowiadałyby warunkom etnicznym.

Najbardziej separatywny ruch daje się zauważyć na Słowacji, gdzie z jednej strony wpływy węgierskie i z drugiej centralistyczna polityka Pragi nastawiały masy wrogo do czechosłowackiego formalnie, a w gruncie rzeczy czeskiego państwa. Ten stosunek mas słowackich do rządu praskiego przypomina w wielkim stopniu stosunek Chorwatów do Białogrodu, z tą różnicą, że gdy Chorwaci nie dają do oderwania się od Jugosławii, tylko do wywalczenia sobie szerokości praw, uwzględniających ich odrębność kulturalną i psychiczną, to Słowacy zupełnie widocznie czują się stroną Węgier. Bo aczkolwiek słowackie stronnictwo ks. Hlinki, popierające każdy prawie rząd praski zdobywa dotąd przy wyborach zdecydowaną większość, w rzeczywistości nie reprezentuje ono istotnych tendencji, jakie nurtują w słowackim społeczeństwie. Wybory bowiem nie tylko odbywają się w Czechosłowacji systemem austriackim, ale w dodatku rząd praski rozporządza prawem mianowania 1/3 części posłów, co mu pozwala zawsze korygować reprezentację parlamentarną w tym kierunku, aby mieć zdecydowaną w rządzie większość i aby stronnictwa stojące na stanowisku państwowem nie traciły na swych wpływach.

Ruch iredentystyczny nie obcy jest również Ukraincom, zamieszkałym w masie półmilionowej w pasie przykarpackim, łączącym Czechosłowację z Rumunią i w ten sposób oddzielającym Polskę od Węgier. Ruch ten nie jest wprawdzie silny i Ukraińcy bowiem przykarpaccy nie mają na razie o kogo się na zewnątrz oprzeć a i popieranie przez rząd czechosłowacki emigracji ukraińskiej i jej kłona przeciwko Polsce robi swoje, niemniej jednak daje on co pewien czas znać o sobie.

Nie innego rodzaju jest stosunek kilkumilionowej masy Niemców do czechosłowackiej państwowości. Niemcy czescy, specjalnie za czasów austrówęgierskich przez Wiedeń faworyzowani, osiągnęli w Czechach najwyższy poziom kulturalny, a skoncentrowawszy równocześnie w swem ręku wielki przemysł i handel, stali się w Czechach decydującym czynnikiem gospodarczym. Mając więc poczucie siły nietylko w sensie liczby, ale i jakości, Niemcy czescy z właściwą sobie teutońską systematycznością podważają podwaliny państwa czechosłowackiego, czekając tylko sposobności, aby w odpowiednim momencie użyć tej siły na rzecz graniczącej z nimi Rzeszy Niemieckiej.

Rząd praski zdaje sobie z tych trudności sprawę, nie umie jednak zdobyć się na radykalne posunięcia i operuje półśrodkami. Do takich półśrodków należy stałe operowanie antagonizmami narodowościowymi, do takich półśrodków należy wyda-

RUMUNJA.

Dwie pożyczki zagraniczne.

BUKARESZT, 7. II. (Pat.) Izba uchwała projekty ustaw i konwencji, dotyczących zaciągniętej w Paryżu pożyczki zagranicznej oraz stabilizacji monetarnej. Wszystkie stronnictwa rumuńskie, jak również stronnictwa mniejszościowe, zaaprobowały pożyczkę stabilizacyjną.

Stronnictwo liberalne, aprobując pożyczkę stabilizacyjną, oświadczyło się przeciw drugiej pożyczce, zaciągniętej u szwedzkiego towarzystwa zapalczanego i z tego powodu postanowiło wstrzymać się od głosowania, gdyż obie pożyczki miały być ratyfikowane przez tę samą ustawę.

Ustawa monetarna została uchwalona jednomyślnie, zaś ustawa o pożyczce, przy powstrzymaniu się liberalów, większością całej Izby przeciwko 6 głosom, spośród których były 4 głosy socjalistów. Głosowanie odbyło się w atmosferze wielkiego entuzjazmu i uważane jest jako wielki sukces rządu, stanowi bowiem ono niejako początek nowej ery w historii gospodarki finansowej kraju.

ROSJA SOWIECKA.

Śladem „talji“.

MOSKWA 5. 2. (kor. wł.) Sow. wszechwzrostkowe towarzystwo „Osoawjachim“ postawiło budować obrzemi sterowiec, przeznaczony dla badania okolic podbiegunowych. Przy budowie tego sterowca mają być wykorzystane doświadczenia podbiegunowych ekspedycji niemieckich i włoskiej.

Nadużycia w sow. policji kryminalnej.

MOSKWA, 5. 2. (kor. wł.) Na rozkaz naczelnego prokuratora zw. zku republik sow. — Krylenko kilka dni temu został aresztowany szef policji kryminalnej północno-zachodniego okręgu.

Aresztowanemu zarzuca się szereg defraudacji, nadużycia władzy, gwałtów, spółkę ze złoczyńcami i t. d. w aferę tę podobno zamieszano jeszcze kilku wybitnych urzędników sow.

Kwiatki wyborcze w Sowietach.

MOSKWA, 7. II. (kor. wł.) Prasa sow. wyraża oburzenie z powodu prac niektórych komisji wyborczych do Sowietów. Członkowie tych komisji w większości wypadków nie odpowiadają stawionym im wymaganiom i z tego powodu obecna kampanja wyborcza obfituje w szereg momentów, które podważają aurytety rządu sow.

Jak podaje „Prawda“ jeden z takich urzędników wyborczych w kwestyoner „napisał — łobuz, zatrudnienie“ napisał — łobuz, w rubryce „narodowość“ zależnie od wypadku — Żyd, Żydówka, Żydóweczka, żydziatko, w rubryce „pleć“ (ros. pol) — dębowa, parkiet, sosnowa i t. d. W drugim znowu wypadku, gorliwy komitet wyborczy pozbawił prawa wyboru mieszkańców całej wsi, zrzeszonej w tow. kredytowym. Pozbawienie praw nastąpiło na tej podstawie, że towarzystwo to posiada kilka domów mieszkalnych, młyn i t. p.

Podobnego rodzaju jest całe ustawodawstwo czechosłowackie, dotyczące interesów mniejszości, a więc przede wszystkim ustawa szkolna.

Nic więc dziwnego, że stosunek większości społeczeństwa do państwa czechosłowackiego cechuje nie tylko daleko idący krytycyzm, ale i dążności iredentystyczne, które jeżeli wziąć pod uwagę liczbowy stosunek mniejszości czeskiej do narodu czeskiego i niezdecydowaną

Przed podpisaniem protokołu.

Przybycie min. pełnomocnego Rumunii do Moskwy.

MOSKWA, 7. II. (Pat.) Dziś o godz. 5 po południu przybył do Moskwy minister pełnomocny Rumunii w Warszawie p. Davila wraz z sekretarzem poselstwa p. Davidesco oraz radcą poselstwa polskiego w Bukareszcie p. Kobylańskim.

Na dworcu powitali p. Davilę przedstawiciele korpusu dyplomatycznego z pos. Patkiem na czele. Narkomindziel reprezentowali szef protokołu Florinskij i jego zastępca Sokolnikow. Z dworca min. Davila wraz z min. Patkiem odjechał do poselstwa polskiego, gdzie — jak wiadomo — zamieszka przez czas pobytu w Moskwie.

Tym samym pociągiem przybyli do Moskwy korespondenci: „Ilustrowanego Kurjera Codziennego“, „Głosu Prawdy“, Agencji Press i „Kurjera Warszawskiego“.

Protokół zostanie podpisany dziś.

MOSKWA, 7. II. (Pat.) (Tass) W związku z przybyciem do Moskwy ministra Davila Litwinow zaproponował — listownie min. Patkowi podpisanie protokołu dziś 7 b. m. o godz. 20. Jednakże z powodu lekkiej niedyspozycji p. Davila podpisanie protokołu zostało odłożone. Prawdopodobnie nastąpi ono jutro.

Łotwa i Estonia wobec protokołu Litwinowa.

RYGA, 7. II. (Pat.) Oficjalny komunikat o zakończonych wczoraj wieczorem rozmowach pomiędzy ministrami spraw zagranicznych Łotwy i Estonji głosi w sprawie protokołu Litwinowa co następuje:

Oba kraje gotowe są podpisać ten układ przy udziale państw zainteresowanych. W tym celu ministrowie zgodzili się przyspieszyć ratyfikację paktu Kelloga. Po ratyfikacji, Estonia nie będzie widziała żadnych przeszkód do podpisania protokołu, podczas gdy łotewski minister spraw zagranicznych pragnie uprzednio wyjaśnić kwestię defini-tywnych uczestników protokołu, czego nie można oczekiwać w tym tygodniu.

Żądanie rządu łotewskiego.

BERLIN, 7. II. (Pat.) B. uro Wolffa donosi z Rygi: Wobec oświadczenia rządu litewskiego, że nie otrzymał on ostatnich propozycji w sprawie wprowadzenia w życie protokołu Litwinowa łotewski poseł w Kownie wręczył dziś odpis wspomnianej propozycji. Poseł w Helsingforsie otrzymał podobne polecenie.

Pozatem rząd łotewski zwrócił się do Sowietów z żądaniem, aby Łotwa i Finlandja zostały zaproszone do podpisania protokołu.

Delegat rumuński o protokole

MOSKWA, 7. II. (Pat.) Przybyły dziś do Moskwy minister pełnomocny Rumunii w Warszawie p. Davila, oświadczył przedstawicielowi PAT., że Sowiety, podpisując protokół Litwinowa, z udziałem Rumunii, stwierdzają, że wyrzekają się wszelkich gwałtownych środków w załatwieniu z Rumunią sporu o Besarabję, przede wszystkim dochodzenia swych pretensyj drogą zbrojną.

Tak też należy rozumieć protokół, który — nawiasem mówiąc — przyspiesza realizację paktu Kelloga. Przechodząc do sprawy udziału w protokole państw bałtyckich, minister Davila stwierdził, że w interesie tych państw leży podpisanie protokołu łącznie z Polską, późniejsze bowiem podpisanie go mogłoby stworzyć pozór sygnatury wczesniejszych i późniejszych, pierwszej i drugiej kategorii. Ponieważ państwa bałtyckie tak czy owak protokół podpiszą, nasuwa się uwaga, że postąpiłyby lepiej, czyniąc to odrazu.

Papież przestaje być więźniem Watykanu.

RYM, 7. II. (Pat.) Dzisiaj w wezwanie sekretarza stanu kardynała Gaspariego przybyli do Watykanu wszyscy szefowie poselstw, akredytowanych przy Stolicy Apostolskiej. Zebrany oświadczył kardynał oficjalnie, że pertraktacje wstępne w sprawie rzymskiej doprowadziły do zupełnego uzgodnienia zarówno poglądów jak i tekstu układów między Watykanem a Kwirynałem. Tekst konkordatu został uzgodniony we wszystkich szczegółach. Oficjalne podpisanie spodziewane jest w dniach najbliższych.

RYM, 7. II. (Pat.) Wedle informacji agencji Havasa układ Watykanu z rządem włoskim ma tylko w słabym stopniu zmieniać obecny stan terytorjalny państwa kościelnego.

Ultimatum sowieckie Habibullahowi

BERLIN, 7. II. (Pat.) „Vossische Ztg.“ donosi za „Daily Telegraph“, że krąży pogłoski o wystosowaniu przez Sowiety ultimatum do Habibullaha. W ultimatum tem rząd sowiecki miał oświadczyć, że jeśli Habibullah nie zaprzestanie plądrowania skarbu państwa i nie zapłaci w ciągu trzech dni 3 milj. ft. za dostarczone przez Rosję transporty broni i amunicji, to samoloty sowieckie rozpoczną bombardowanie Kabulu.

czosłowacką politykę wewnętrzną stawiają trwałość Czechosłowacji w jej dotychczasowych granicach pod wielkim znakiem zapytania. Oczywiście stosunki te mogą z czasem ulec zmianie. Nastąpi to jednak pod tym tylko warunkiem, że rząd praski zerwie z dotychczasową centralistyczną — narodową polityką i tchnie w życie państwa nowego ducha, który wszystkim czechosłowackim mieszkującym narodom nada prawo obywatelstwa.

DZIEŃ POLITYCZNY.

(Tel. od wł. kor. z Warszawy).

Na dzisiejszym posiedzeniu Sejmu przystąpiono do ratyfikacji międzynarodowego traktatu przeciwwojennego podpisanego w Paryżu, 27 sierpnia 1928 roku (pakt Kelloga.) Po przemówieniu sprawozdawcy pos. Loewenherza zabrał głos p. minister Spraw Zagranicznych Zaleski który w konkluzji swego przemówienia prosi Izbę o ratyfikację paktu paryskiego. Izba przyjęła mowę ministra Zaleskiego oklaskami, a następnie w drugim i trzecim czytaniu ratyfikowała traktat.

Onegdaj w gmachu ministerstwa przemysłu i handlu odbyło się posiedzenie konstytucyjne towarzystwa polsko-łotewskiego, na które poza organizatorami t-wa przybyli minister pełnomocny Łotwy pos. Nukssza w towarzystwie attaché wojskowego poselstwa p. Plessums'a.

Posiedzenie zagał sen. J. Evert który zaprosił na przewodniczącego zebrania sen. dr. Kamińskiego, po czym odczytano statut t-wa, który został przyjęty przez zebranych. Następnie dokonano wyboru członków zarządu, do którego powołano na prezesa sen. W. Kamińskiego, a na członków pp. Sidnev Sadowski (M. P. i H.), Tadeusza Hołówkę (M. S. Z.) inż. C. Myślińskiego, pos. J. Holyńskiego, Wł. hr. Sołtana, L. Reinschmida, dyr. J. Machnickiego, dyr. F. Tomaszewskiego, sen. J. Everta, O. Stabrowskiego, d-ra J. Rozwadowskiego, dziekana prof. M. Handelsmana, posła Czaplińskiego, Waldemara Berzina wicekonsula łotewskiego w Łodzi. Do komisji rewizyjnej powołano pp. W. Dowgiałło, W. Szadurskiego, T. Szmigielskiego (M. S. Z.), E. Rafalskiego, Wł. de Bondy. Na wniosek sen. Everta uchwalono zaprosić na prezesów honorowych t-wa pp. ministra Nukssę i gen. Edw. Rydzę-Smigłego.

Na wniosek prezesa sen. Kamińskiego, zebranie jednogłośnie uchwaliło wysłać depeszę hołdowniczą do p. Prezydenta Rzplitej Łotewskiej i do p. Marszałka Piłsudskiego.

Motywy podpisania protokołu przez Rumunję.

BERLIN, 6. II. (Pat.) Korespondent bukareszteński „Berliner Tageblattu“ donosi z powołaniem się na wiarogodne źródła, iż decyzja rządu rumuńskiego w sprawie podpisania protokołu Litwinowa oparta jest na oświadczeniu, zakomunikowanym przez rząd sowiecki za pośrednictwem Polski rządowi rumuńskiemu, stwierdzającym, iż Sowiety mają zamiar nadania paktowi Kelloga interpretacji w formie takiej, jaką nadał mu twórca tego paktu. Tem samem — pisze korespondent — w stosunkach sowiecko-rumuńskich rozpoczyna się nowa era.

Kronika telegraficzna.

— Trzy samoloty angielskie ewakuowały wczoraj z Kabulu 30 osób.
— Duska para królewska odjechała do Barcelony.
— Hydroplan angielski wpał do morza w czasie prób czynionych w pobliżu wybrzeża hiszpańskiego. Obaj lotnicy zatoneli.
— Były król portugalski Manuel przybył z małżonką do Palermo.
— Lekant, który obejmuje już 200 tys. robotników rozpoczęli przedsięwzięcie zakładowe w Berlinie.
— Balon uniesiony wiatrem spadł za Hamburgiem podczas czynionych lotów. 4 osoby odniosły rany.

Długoczekiwny nadzwyczajny film
Wszelkiwiatowy szlager sezonu
„Nędznicy“
(Les Miserables) Wiktora Hugo.
W tych dniach w kinie „LUX“.

ŻYCIE GOSPODARCZE.

Powszechna Wystawa Krajowa.

Terminy przyjęcia eksponatów na P. W. K.

Wobec zbliżającego się terminu otwarcia wystawy (16 maj) kiedy ogólne ramy całości zostały wykonane, przez co rozumieć należy wykończenie trwałych gmachów wystawczych wszystkich eksponujących grup, na czoło obowiązków bezpośrednio wiążących już samych wystawców wysuwa się zagadnienie ścisłego dotrzymania obowiązującego terminarza przy zwózce eksponatów na tereny wystawowe. Obowiązujący wszystkich wystawców terminarz P. W. K. przewiduje dla wpływów eksponatów trzy terminy, których dla uniknięcia chaosu i przeszkód tamujących przygotowanie całości na czas, nikomu przekraczać nie wolno. Dla materiału ciężkiego, obejmującego grupy górnictwa i hutnictwa oraz przemysłów metalowego, maszyn, narzędzi, środków przewozowych i materiałów elektrotechnicznych, został ustalony termin przywozu eksponatów na tereny wystawowe w czasie od 15 stycznia do 10 marca. Dla materiału średnio ciężkiego, obejmującego grupy przemysłu naftowego, mineralnego, szklanego, galanterji metalowej, drzewnego, graficznego i t. p. obowiązują termin od 11 marca do 15 kwietnia. Dla materiału lekkiego na całość którego składają się eksponaty wszystkich pozostałych grup od 5 do 30 kwietnia.

Z Nadbałtyku.

Nowe Towarzystwa Akcyjne na Litwie.

W ciągu r. ub. powstały na Litwie następujące towarzystwa akcyjne: 1) T-wo dla wytworów chemicznych „Union-standard” z kapitałem 200.000 litów, 2) T-wo dla wydawania książek i gazet „Pazanga” z kapitałem 100.000 litów, 3) Anglo-Litewskie T-wo akcyjne „Lietanglas” dla fabrykacji manufaktur, z kapitałem 400.000 litów, 4) T-wo fabrykacji cukrów i czekolady „Askinazi” z kapitałem 300.000 litów, 5) Litewski przemysł zapalniczy „Litak” z kapitałem 100.000 litów, 6) T-wo dla założenia i popierania litewskiej floty handlowej „Litgar” z kapitałem 500.000 litów, 7) Rolnicze T-wo Meljoracyjno-budowlane „Agrikultura” z kapitałem 300.000 litów, 8) Drukarstwo T-wo Akcyjne „Spindulys” z kapitałem 1.500.000 litów, 9) T-wo dla handlu nawozami sztucznymi „Trasa” z kapitałem 120.000 litów, 10) T-wo dla produkcji terpentyny i obróbki drzewa „Zarasa”, z kapitałem 100.000 litów, 11) T-wo Akc. dla produkcji farb, lakierów i wyrobów chemicznych „J. C. Koch”, z kapitałem 150.000 litów. Wszystkie te towarzystwa, z wyjątkiem „Zarasa” mają swą siedzibę w Kownie.

Z CAŁEGO ŚWIATA.

Światowe rynki zbożowe. Obfite opady atmosferyczne w Argentynie, i to właśnie w okolicach najbardziej zagrożonych suszą, poprawiły znacznie stan zasiewów kukurydzy. W kolach fachowych panuje przekonanie, że poprzednie, bardzo pesymistyczne wiadomości o stanie tych zasiewów były przesadzone i że w razie dalszych dostatecznych opadów można spodziewać się zadawalających zbiorów kukurydzy, zwłaszcza, że obszar obsiany

krwi; po drugie trzeba było stworzyć aparat, który zastępowałby działanie serca, t. zn., który podtrzymałby obieg krwi w oddzielonej od tułowia głowie. W tym celu skonstruowaliśmy specjalną maszynę sercową, poruszającą się przy pomocy energii elektrycznej, która świeża krew wciągała do serca, wysysając równocześnie krew zużyta. Niedopuszczenia do krzepnięcia krwi osiągnięte zostało przy pomocy preparatu Bajera Nr. 205.

Do pierwej ujednolicienie obu tych warunków można było przystąpić do eksperymentu.

Operacja.

Przy pomocy chloroformu i wielkiej dozy pantenonu uspiliśmy dwa psy. Na krew pierwszego z nich podziałaliśmy preparatem Bajera, przeciwdziałającemu, jak już powyżej zaznaczono, procesowi krzepnięcia krwi. Po przeprowadzeniu dokładnej izolacji płuc otworzyliśmy żyły, z których czerpalimy krew do zasilania aparatu, pełniąc funkcje sztucznego serca. Następnie połączono płuc z „maszyną sercową”, którą można było uruchomić i w ten sposób niezależnie obieg krwi od działania serca naturalnego.

Przygotowania te były konieczne przez wzgląd na to, że pod żadnym warunkiem nie wolno nam było dopuścić do przerwy w obiegu krwi w głowie. Ponadto należało baczyć na to, by w chwili przecinania żył, łączących głowę z tułowiem, sztuczne

serce już działało. Kiedy wszystko to było osiągnięte, można było rozpocząć główną operację.

Na dolnej części szyi zrobiliśmy głębokie cięcie przez wszystkie mniejsze naczynia krwionośne, pozostawiając nieuszkodzonymi tylko najważniejsze, która dla utrzymania życia były niezbędne. Do samego końca operacji tej głowa połączona była z tułowiem tylko czterema głównymi arterjami i kilkoma nerwami. Dlatego też głowa ani na chwilę nie przestała żyć, przyczem od czasu do czasu obserwowano na niej można zjawiska, przypominające stan omdlenia.

Nastąpiła chwila decydująca: trzeba było głowę odzielić całkowicie od tułowia i połączyć ją z aparatem, przyczem należało to zrobić w ten sposób, by życie w głowie nie zostało przerwane. Dlatego połączyliśmy najpierw rurki aparatu z niektórymi naczyniami krwionośnymi głowy. Następnie uruchomiliśmy aparat. Sztuczne serce zaczęło funkcjonować, krew krążyła normalnie w naczyniach krwionośnych głowy. Aparat podtrzymywał pracę serca. Teraz już można było przeciąć ostatnie połączenia głowy z tułowiem i arterje te połączyć z aparatem.

Pierwsze chwile.

Sytuacja była następująca: Autojektory, t. j. sztuczne serce, przy pomocy rurek połączony był z naczyniami krwionośnymi oddzielonej od tułowia głowy. Sama głowa le-

Z całej Polski.

Wyjazd dziennikarzy Polskich do Moskwy.

W celu asystowania przy uroczystości podpisania przez przedstawicieli E-tonji, Łotwy, Polski, Rumunii i Z. S. S. R. układu przeciwwojennego, zgodnego z paktem Kelloga, wyjechali z Warszawy do Moskwy dziennikarze polscy pp. Konrad Wrzós, z ramienia krakowskiego „Ilustrowanego Kurjera Codziennego” i Florian Sokołowski z „Głosu Prawdy”.

Poselskie koło spółdzielców.

Dnia 6-go b. m. ukonstytuowało się w Sejmie Poselskie Koło Spółdzielców. Na zebraniu organizacyjnym przybyło 27 posłów, zwolenników i propagatorów ruchu spółdzielczego. Prezesem Koła wybrano wice-marszałka Woź iekiego (Wyzw.), wice-prezesami posłów Jana Siwca (B. B.) i Stanisława Łuckiego (Klub Ukraiński), sekretarzami zostali posłowie Edward Turogiński (B. B.) i Mieczysław Czarnecki (P. P. S.) Koło ma na celu popieranie i obronę wszelkich form spółdzielczości na terenie parlamentarnym.

Pociąg w śniegu.

Wskutek śnieżyicy, jaka panowała ubiegłej nocy w dyrekcji gdańskiej, na linii Radziszewo—Puck—Krokowo ugrzązł w śniegu pociąg mieszany osobowo-towarowy i wydobyty został dopiero po godzinie przy pomocy dodatkowego parowozu i drużyny robotników. Mimo to nie zdążyła wyostać ze śniegu trzech wagonów ładunkowych, skutkiem czego odwołano kilka pociągów na tej linii. Dopiero po kilku godzinach pracy udało się przywrócić komunikację.

Gdziekolwiek śnieżyca nie są tak gwałtowne, jak przed kilkoma dniami. W dyrekcji stanisławowskiej i lwowskiej, gdzie istniały największe trudności, ruch wzstrzymano tylko na trzech liniach: Nowy Łupków—Carno, Tlumacz—Pataszycze i Bereżowice—Ostrów—Kopytyniec.

Natomiast obecnie dają się coraz bardziej we znaki silne mrozy, które powodują znaczne opóźnienia pociągów. Dnia 8 b. m. mroz wynosił: w dyrekcji warszawskiej — 23, w wileńskiej — 30, gdańskiej — 25, katowickiej, krakowskiej i lwowskiej — 20, w poznańskiej — 10.

Wskutek mrozów praca przelokowa bardzo jest utrudniona, gdyż zarządza smary, co powne puszcze się parowozów, a nadto wielka ilość pracowników kolejowych choruje.

Splaw drzewa Niemnem.

Jak wynika ze sprawozdania związku klajpedzkiego przemysłowców leśnych i eksporterów, w r. 1928 splawiono Niemnem 143.500 festm. wobec 128.414 fm. w 1927 r. i wobec 955.700 m. w r. 1913.

Do Niemiec wywieziono 51.986 fm., głównie drzewa surowego.

Nawpół obrobionego i obrobionego materiału drzewnego splawiono Niemnem 98.124 fm., wobec 84.413 w r. 1927 i wobec 463.000 fm. w r. 1913.

SEJM I SENAT.

Sejm ratyfikował pakt Kelloga.

Przemówienie sprawozdawcy.

Izba przystąpiła do ratyfikacji paktu Kelloga. Sprawozdawca pos. Loewenherz zaznacza, że we wrześniu 1927 roku Polska wystąpiła z wnioskiem o zawarcie paktu, potępiającego wojnę i ustalającego pokojowe załatwienie sporów. Gdy niektórzy członkowie Ligi nie zgodzili się na pakt w ażacy, Polska zmodyfikowała pakt na deklarację, ograniczając ją do wojny zaczepnej. Propozycja polska została uchwalona jednogłośnie. W grudniu 1927 roku Kellog zaproponował pakt powszechny, którego podpisanie nastąpiło w Paryżu. Jest on niemal identyczny z propozycją pierwotną Polski. Można mu zarzucić, że nie posiada sankcji i nie daje gwarancji bezpieczeństwa, lecz pakt ten ma charakter moralny, który pocie nie za sobą konsekwencje. Decydująca waga nadaje paktowi to, że inicjatywą i przeprowadził go Stany Zjednoczone. Znaczenie paktu jest tem większe, że obejmuje on niektóre państwa, nienależące do Ligi Narodów. Pakt wzmacnia i pogłębia pokojową działalność Ligi. W ostatniej wojnie pado 13 milionów ludzi, ale groza wojny przyszłej jest jeszcze większa. Na całym niemal świecie rozbrzmiewa głos pokoju. Z tej harmonji wybijają się jednak wyraźnie głosy Polski, tradycyjnie walczącej o pokój i wolność. Uchwalając wniosek uciążymy czynnie wraz z innymi narodami dzieło wojny przeciwko wojnie. Wysoki Sejm uchwalę pakt, który słusznie syczy się nazwą przeciwwojennego (burzliwe oklaski).

Przemówienie Min. Zaleskiego.

Przemówienie sprawozdawcy pos. Loewenherza zabrał głos p. min. Zaleski, który oświadczył między innymi: Polska przez wniosek swój na Zgromadzeniu Ligi Narodów we wrześniu 1927 r. o zawarciu ogólnego paktu o nieagresji, rzuciła pierwszą myśl tego dzieła, które w tak niedługim czasie miało znaleźć pełne swe urzeczywistnienie. Pakt paryski nie przewiduje określonych sankcji przeciw napadającemu, niemniej istnieje w nim faktyczna sankcja, poważna, wynikająca z tego, że winny agresji i fakt pozbawia się korzyści z paktu wynikających i żadnego pośredniego lub bezpośredniego poparcia od jego sygnatariuszy spodziewać się nie może.

Ten warunek jeszcze bardziej wzmacnia znaczenie paktu, jako czynnika, konsolidującego stosunki pokojowe. Fakt, że rząd polski zaproponował do grona pierwotnych sygnatariuszy paktu, dowodzi, że rola i dągnięcie Polski, jako czynnika pokojowego coraz bardziej są rozumiane oraz, że konieczność jej czynnego współdziałania tam, gdzie chodzi o dalsze utrwalenie stosunków pokojowych, jest już — można powiedzieć — ogólnie uznana.

Rząd sowiecki zwrócił się z propozycją, aby pakt ten wszedł w życie między Związkiem Republik So-

wieckich, a Polską i ewentualnie jego sąsiadami nawet wcześniej, niż to może nastąpić na mocy paktu paryskiego. Przeprowadziłbyśy odnośne rokowania, których celem było wszystkim zachodnim sąsiadom Związku sowieckiego, a więc Rumunii, Finlandji, Estonji i Łotwie, umożliwienie udziału, względnie akcesu do tego protokołu. Cel ten został osiągnięty i obecnie jesteśmy w przededniu podniesienia tego protokołu w Moskwie w-pólnie z Rumunją, przy pozostawieniu możności innym państwom, któreby sobie tego życzyły, bądź to wspólnego z nami podpisania protokołu, bądź to akcesu do protokołu.

Protokół ten będą miał za zycel przedstawicieli ratyfikacji, niezwłocznie po jego podpisaniu. Jeżeli dzieło o nim mówię, to dlatego, że jest n z Paktem Kelloga związany, gdyż ma na celu jedynie wcześniejsze wprowadzenie go w życie na wschodzie Europy, a znaczenie jego upada z chwilą wejścia w życie samego paktu paryskiego. Można może powiedzieć, że wobec faktu, iż sam pakt Kelloga wejdzie w życie prawdopodobnie w bliskiej przyszłości, protokół wprowadzający go jest zbędny. M. że tak być. Nie wiem, kiedy pakt Kelloga stanie się prawem.

Zgadając się na propozycję Sowieców, rząd polski chciał zadokumentować, że każda akcja, zmierzająca do utrwalenia pokoju, zawsze przez ezeń będzie traktowana przychylnie. W szczególności cieszy mię fakt, iż mogliśmy to zadokumentować w stosunku do naszego sąsiada wschodniego, który w ten sposób uzyska jeszcze jedną gwarancję, iż powołanie Polski o krolu zaczepne w st. sankcji do jej sąsiadów, jest zupełnie bezpodstawne. W końcu minister prosi o wyrażenie zgody na ratyfikację paktu paryskiego.

Budżet Min. W. R. i O. P.

Po przerwie przemawiał jeszcze kilku posłów, poczem zabrał głos minister W. R. i O. P. Switalski. P. minister stwierdza, że zgodził plan nauki w siedmioklasowej szkole powszechnej tak, by trzy ostatnie oddziały tej szkoły miały ten sam plan co trzy pierwsze klasy szkoły średniej. Następnie w gimnazjach zredukowano liczbę godzin do 80 tygodniowo.

W szkolnictwie zawodowym nastąpi też odciążenie młodzieży od luznie z danym fachem związanej teorii. Na zarzut, że zmniejszenie liczby godzin odbija się na uposażeniu nauczycieli, minister oświadcza, iż mając do wyboru między interesem nauczycielskim a dobrem młodzieży, wybierać będzie zawsze dobro młodzieży.

Budżet Min. Sprawiedliwości.

Po wyjaśnieniach referenta pos. Stypińskiego zakończono obrady nad budżetem Min. Oświ. ty, poczem przystąpiono do budżetu Min. Sprawiedliwości.

Natem z końcówką obrady nad budżetem Ministerstwa Sprawiedliwości. Następne posiedzenie jutro o godz. 10 rano.

Z OKNA REDAKCJI.

Pierwsza godzina w nocy.

Codzieln z tobą tęsknią, codzieln na ciebie czekam — ty moja dobro godzino, godzinno pierwsza w nocy.

Nikogo niema już przy mnie żadnej nie widzę twarzy, tylko zegarek na biurku cicho coś szepce, gwary.

Nikt nie przerywa ciszy, i nikt się już nie kłóci, kto będzie rządził w Kabału, czy Amanullah wróci...

ile jest stopni mrozu, co Pat donosi z Berlina... nareszcie jestem sam z sobą...

Dochodzi druga godzina...

Belonowski bicz.

NOWOŚCI WYDAWNICZE.

Scena wileńska wydł druk L. Chom i kiego, Tom I. Wilja u pwa Mickiewiczów w Nowogródku, Hel. Romer 1929 r.

Tom II Wesele na Wileńszczyźnie, (serja ludoznawcza). Nakładem koła krajoznawczego gimn. im. A. Mickiewicza w Wilnie i na podstawie materiałów zebranych przez to koło w pow. wileńsko-trockim, lidzkim i święciańskim 1929 r.

Dobrá była myśl inicjatorów sceny wileńskiej, kiedy już otę droga kolei książeczka ukazuje się w krótkim czasie z tej dziedzi.

O ile pierwsza, oparta na materiale historyczno-literackim dawała obraz życia i uczyć Nowogródzian w 1809 r. w oczekiwaniu tęsknem i radosnem przed przyjściem Napoleona, oraz wizerunek rodziców, braci i całego otoczenia młodzieńczego Adama, ze wszystkimi wspomnieniami, które potem umieścił w swych utworach, o tyle Wesele na Wileńszczyźnie w inny nas świat wprowadza.

To prawie studjum etnograficzne, literatura ludowa w całej pierwotnej prostocie, gwaro wiernie zachowana i wylumaczona w odsyłaczach dla innych prowincyj. Fabula, zwykły szemat: swaty i wesele, przed i po ślubie; w tych dwóch częściach śpiewy z nutami, co jest bardzo szczęśliwym, dodatkiem tekst trochę może za ubogi, do grania trzeba trochę akcji. Skreślono o ile mi wiadomo rozmowę kawalera z panna, która była konieczna. Opowiadanie swata i oracja dobrze uchwycone, a nieufność matki ujęta trafnie. Trochę błędów drukarskich, ale nie wiele, gwarowo wierne, jednak (tytuł zam. tytuł) i parę drobnych usterek.

Piosenki są rzewne i pełne poezji, mimo że rym i rytm bywają fantazyjne. Ale kogoż nie rozczuli gdy panna młoda śpiewa „Nie prawdziwa ja dzi-wieszyna”, mówiąca „chłopów nia lubię, za mąż nia pójdę”, a druzki odpowiadają: „Przeżyła niedziela jaśnieńka stoi Winciska bladnienka, na niej ścieczek pońienki”.

Albo gdy mówi do matki i siostry, że u nich jedna koszuła, czy spodnica, a u niej dwie, „bo ja poja-dę do cudzych ludzi, a wy nie”. i. j.

KONCESJONOWANA PRZEZ MIN. W. R. i O. P.

SZKOŁA FILMOWA

ZWIĄZKU ARTYSTÓW SZTUKI KINEMATOGRAFICZNEJ W WILNIE

Do dnia 1-II 1929 r. przyjmuje zapisy na rok szkolny 1929. Sekretariat czynny codzieln w godz. 11-1 i 5-8

ulica Ostrobramska 27 (w podwórku na lewo).

403

Any dar możność szerokim warstwom publiczności obejrzeć nieśmiertelne dzieło

PAN TADEUSZ

ADAMA MICKIEWICZA

Dyrekcja Kina „HELIOS” demonstruje ten film oddzielnie od g. 2-iej do 4-iej i od 4 do 6 po cenach popularnych: Balkon 50 gr. parter 1 zł. (na wszystkich m. jescia. — Od g. 6-iej „Jachc Rzeczony” i Rewja na scenie. Sala dobrze ogrzana.

Miedzy życiem a śmiercią.

Niesamowite doświadczenia uczonych rosyjskich w dziedzinie ożywiania trupów.

Opinia całego świata kulturalnego poruszona została przed niedawnym czasem wiadomością o niezwykłych doświadczeniach kilku uczonych rosyjskich, którym po dłuższych próbach udało się ożywić głowę psa, oddzielną uprzednio od tułowia. Pisma rosyjskie, a za nimi pisma zagraniczne podały wówczas krótki opis oryginalnych tych doświadczeń. Obecnie na łamach niemieckiego czasopisma naukowego „Umschau in Wissenschaft und Technik” ukazało się szczegółowe sprawozdanie z przebiegu niezwykłych tych operacji, napisane przez profesora rosyjskiego Bruchanienko, który właśnie niesamowite doświadczenie wraz z profesorem Czeczulinem wykonał. Przez wzgląd na oryginalność tematu podajemy poniżej artykuł profesora Bruchenko w dosłownem tłumaczeniu.

„Maszyna sercowa”.

Dwa warunki uzależniały rozwiązanie tego problemu; po pierwsze trzeba było osiągnąć taki stan, żeby w odłączonej od tułowia głowie, jako też w samym tułowiu do chwili ostatecznego odłączenia od niego głowy krew nie krzepła i w ten sposób zachowany został normalny obieg

przerwane zostanie połączenie między rurkami aparatu a naczyniami krwionośnymi głowy. Musieliśmy rekonwalescować głowę na talerzu. W pewnej chwili psia głowa otworzyła pysk i zaczęła szczyrzyć żęby, jakby chciała szczyrzyć lub kąsać. Oczy działały: zamykały się szybko w chwili, kiedy rzucaliśmy na nie snop elektrycznego światła.

Przy wprowadzeniu do ust substancji o nieprzyjemnym smaku (np. chininy) język zaczynał nerwowo cooruszać. Kielbasę natomiast głowa normalnie przeżuwała, wyrzucając ją następnie przez otwarty przewłk na talerz.

Jednem słowem, oddzielną od tułowia głowa swemi reakcjami zewnętrznymi w niczem nie różniła się od głowy psa, znajdującego się pod narkozą. Głowę tę utrzymaliśmy przy życiu około 3 i pół godzin.

Sztuczne życie.

Czy można powyższe doświadczenia uważać, jako przedłużenie życia? Czy można sztucznie utrzymać przy życiu centralny system nerwowy? Najlepszą odpowiedź na te pytania dać nam może śmierć odciętej głowy. W chwili wycięcia autojektora i przerwania sztucznego obiegu krwi, głowa ujawniać zaczęła typowe oznaki agonji i śmierci. Usta szeroko się rozwarły, oddychanie stawało się utrudnionem. Równocześnie można było obserwować typowe rozszerzenie się źrenic. Spojrzenie stało się mgliste. Nastąpiła śmierć.

przerwaną zostanie połączenie między rurkami aparatu a naczyniami krwionośnymi głowy. Musieliśmy rekonwalescować głowę na talerzu. W pewnej chwili psia głowa otworzyła pysk i zaczęła szczyrzyć żęby, jakby chciała szczyrzyć lub kąsać. Oczy działały: zamykały się szybko w chwili, kiedy rzucaliśmy na nie snop elektrycznego światła.

Przy wprowadzeniu do ust substancji o nieprzyjemnym smaku (np. chininy) język zaczynał nerwowo cooruszać. Kielbasę natomiast głowa normalnie przeżuwała, wyrzucając ją następnie przez otwarty przewłk na talerz.

Jednem słowem, oddzielną od tułowia głowa swemi reakcjami zewnętrznymi w niczem nie różniła się od głowy psa, znajdującego się pod narkozą. Głowę tę utrzymaliśmy przy życiu około 3 i pół godzin.

Sztuczne życie.

Czy można powyższe doświadczenia uważać, jako przedłużenie życia? Czy można sztucznie utrzymać przy życiu centralny system nerwowy? Najlepszą odpowiedź na te pytania dać nam może śmierć odciętej głowy. W chwili wycięcia autojektora i przerwania sztucznego obiegu krwi, głowa ujawniać zaczęła typowe oznaki agonji i śmierci. Usta szeroko się rozwarły, oddychanie stawało się utrudnionem. Równocześnie można było obserwować typowe rozszerzenie się źrenic. Spojrzenie stało się mgliste. Nastąpiła śmierć.

Śmierć jest tylko pozorną śmiercią.

Zachodzi pytanie: gdzie jest granica między życiem a śmiercią? Czy nie można w pewnych wypadkach śmierci, — zanim nastąpił rozkład tkanki, — przywrócić zmarłego do życia, stosując tylko bardziej udoskonalone metody ożywiania?

W każdym razie nie może ulegać wątpliwości, że każda śmierć w swem stadium początkowem jest tylko śmiercią pozorną, a dopiero później przechodzi ona w stan, z którego powrotu już niema.

przerwaną zostanie połączenie między rurkami aparatu a naczyniami krwionośnymi głowy. Musieliśmy rekonwalescować głowę na talerzu. W pewnej chwili psia głowa otworzyła pysk i zaczęła szczyrzyć żęby, jakby chciała szczyrzyć lub kąsać. Oczy działały: zamykały się szybko w chwili, kiedy rzucaliśmy na nie snop elektrycznego światła.

Przy wprowadzeniu do ust substancji o nieprzyjemnym smaku (np. chininy) język zaczynał nerwowo cooruszać. Kielbasę natomiast głowa normalnie przeżuwała, wyrzucając ją następnie przez otwarty przewłk na talerz.

Jednem słowem, oddzielną od tułowia głowa swemi reakcjami zewnętrznymi w niczem nie różniła się od głowy psa, znajdującego się pod narkozą. Głowę tę utrzymaliśmy przy życiu około 3 i pół godzin.

Sztuczne życie.

Czy można powyższe doświadczenia uważać, jako przedłużenie życia? Czy można sztucznie utrzymać przy życiu centralny system nerwowy? Najlepszą odpowiedź na te pytania dać nam może śmierć odciętej głowy. W chwili wycięcia autojektora i przerwania sztucznego obiegu krwi, głowa ujawniać zaczęła typowe oznaki agonji i śmierci. Usta szeroko się rozwarły, oddychanie stawało się utrudnionem. Równocześnie można było obserwować typowe rozszerzenie się źrenic. Spojrzenie stało się mgliste. Nastąpiła śmierć.

Śmierć jest tylko pozorną śmiercią.

Zachodzi pytanie: gdzie jest granica między życiem a śmiercią? Czy nie można w pewnych wypadkach śmierci, — zanim nastąpił rozkład tkanki, — przywrócić zmarłego do życia, stosując tylko bardziej udoskonalone metody ożywiania?

W każdym razie nie może ulegać wątpliwości, że każda śmierć w swem stadium początkowem jest tylko śmiercią pozorną, a dopiero później przechodzi ona w stan, z którego powrotu już niema.

przerwaną zostanie połączenie między rurkami aparatu a naczyniami krwionośnymi głowy. Musieliśmy rekonwalescować głowę na talerzu. W pewnej chwili psia głowa otworzyła pysk i zaczęła szczyrzyć żęby, jakby chciała szczyrzyć lub kąsać. Oczy działały: zamykały się szybko w chwili, kiedy rzucaliśmy na nie snop elektrycznego światła.

Przy wprowadzeniu do ust substancji o nieprzyjemnym smaku (np. chininy) język zaczynał nerwowo cooruszać. Kielbasę natomiast głowa normalnie przeżuwała, wyrzucając ją następnie przez otwarty przewłk na talerz.

Jednem słowem, oddzielną od tułowia głowa swemi reakcjami zewnętrznymi w niczem nie różniła się od głowy psa, znajdującego się pod narkozą. Głowę tę utrzymaliśmy przy życiu około 3 i pół godzin.

Sztuczne życie.

Czy można powyższe doświadczenia uważać, jako przedłużenie życia? Czy można sztucznie utrzymać przy życiu centralny system nerwowy? Najlepszą odpowiedź na te pytania dać nam może śmierć odciętej głowy. W chwili wycięcia autojektora i przerwania sztucznego obiegu krwi, głowa ujawniać zaczęła typowe oznaki agonji i śmierci. Usta szeroko się rozwarły, oddychanie stawało się utrudnionem. Równocześnie można było obserwować typowe rozszerzenie się źrenic. Spojrzenie stało się mgliste. Nastąpiła śmierć.

Śmierć jest tylko pozorną śmiercią.

Zachodzi pytanie: gdzie jest granica między życiem a śmiercią? Czy nie można w pewnych wypadkach śmierci, — zanim nastąpił rozkład tkanki, — przywrócić zmarłego do życia, stosując tylko bardziej udoskonalone metody ożywiania?

W każdym razie nie może ulegać wątpliwości, że każda śmierć w swem stadium początkowem jest tylko śmiercią pozorną, a dopiero później przechodzi ona w stan, z którego powrotu już niema.

Sroda we wtorek.

Mimo siarczystego mrozu, 20 a może i więcej stopni niż zera, mimo premjery i niedostatecznej reklamy, zebrało się 50 osób, zwabionych nielada atrakcją: obecnością i produktami przybyłego z Warszawy zespołu Stowarzyszenia Dawnej Muzyki, w osobach jego twórcy prof. Bronisława Rutkowskiego, wiceprezesa Konserwatorium w Warszawie, oraz pp. Modrakowskiej, Ochlewskiego, Wigandy i Zalewskiego, których przeliczny koncert słyszeliśmy w poniedziałek.

Wiceprezes Konserwatorium warszawskiego B. Rutkowski — jest ciekawą postacią, jaknajbardziej nam swojską i tutejszą. Bawiem pochodzą z Komaj w Wilnie, gdzie rodzice jego mają mały dworek, i pierwsze zetknięcie się z muzyką odbyło się w parafialnym kościele komajskim, przy granicy na organach przez małego, rozkochanego w muzyce Bronisława, który zastępował organistę i chórzystę do mszy, śpiewał egzekwie z niesłabnącym nigdy zapalem.

Po tych początkach doszedł gdzie jest teraz: na stanowisko znanego miłośnika dawnej muzyki, znawcę starych mistrzów, prof organów i człowieka o wysokiej kulturze muzycznej, nie tracąc wrodzonej prostoty i wdzięku szczerego artysty. Teraz zrobił Wilno tę wielką przyjemność, że namówił swych przyjaciół i towarzyszy pracy do wycieczki do Wilna, która, mili nasi goście twierdzą, iż są bardzo zadowoleni. Niestety, zaniebawienie nie pozwoliło prof. Rutkowskiemu uczestniczyć w Środzie i jeden z jego przyjaciół go zastąpił w opowiadaniu o początkach rozwoju zespołu. Zaczęło się to od kilku ludzi, którzy kochając muzykę i chcąc jej zamilowanie pogłębić, zebrało się razem by pracować nad dawnymi utworami. Potem zaczęto się produkować... przy pustej sali... Prasa jednak chwaliła szlachetny porok kult starych mistrzów powoli się rozwijał. Powoli ale stale. W r. 1925 audycje w Konserwatorium zaczęły mieć powodzenie, po roku było już ciasno, przeniesione się do większej sali, i tam dziś bywa pełna. Zespół prof. Rutkowskiego, bo tak zwał po-

pularnie to grono entuzjastów, wzbudził coraz większe zaufanie w społeczeństwie. Uczy je słuchać autorów, nie wykonawców, składa się z 25 osób, prof. Rutkowski prowadzi chór. Członków jest 500. Wydają *Dawną Muzykę* polską i pierwszym wyd. była sonata Szarzyńskiego z XVII w. Założyli też Kwartalnik Muzyczny, poświęcony ogólnym zagadnieniom muzyki. Myślą o rozszerzeniu swej działalności, by szerzyć kult sztuki, którą uwielbiają.

Podziękowano gorącymi oklaskami. Po zagajeniu i niejako zaprezentowaniu gości przez p. Hulewicza, dziękowała im za wizytę p. H. Romer-Ochenkowska, a później zebrała w imieniu Zarządu Zw. Literatów i gości środowiska pana Szeligowskiego, który wyjeżdża na studia do Paryża. Zarząd Zw. Lit. czuć się będzie nieswojo, pozbawiony energicznej i pełnej inicjatywy rzetelnej pracy swego skarbnika, któremu zawdzięcza udanie się licznych imprez artystycznych w ostatnich paru latach. Żegnamy więc ze szczerym żalem p. T. Szeligowskiego i życzymy mu jaknajwocześniejszych studiów.

Po herbacie trio artystów odegrało parę utworów, a p. Modrakowska ślicznie, ślicznym głosem odpiewała ciekawe utwory z XVIII w. w swym wybornym tłumaczeniu, lub też w oryginalne wytworna francuszczyzna.

Gorące oklaski były wyrazem wdzięczności zebranych.

Hro.

Z POGRANICZA.

— Ujęcie koniokrądown — przemytników. Onegdaj na pograniczu polsko-litewskim w rejonie Słobódki zatrzymano 3 znanych na gruncie miejscowym koniokrądown, którzy skradzione na polskim terytorjum konie usiłowali przemycić do Litwy.

— Przyłapanie przemytu. Onegdaj w rejonie Filipowa na pograniczu polsko-litewskim patrol K. O. P-u ujął dwóch przemytników, którzy usiłowali przeszmuglować do Polski 150 litrów spirytusu. Przemyt skonfiskowano.

Z OSTATNIEJ CHWILI.

Wybór miss Europy został dokonany Jest nią kandydatka Węgier.

PARYŻ, 7.II (Pat). Jury konkursu piękności przyznało tytuł miss Europy kandydatce węgierskiej. Najgroźniejszym konkurentkami miss Hungary były miss Polonia, oraz przedstawicielki Francji i Grecji. Kandydatki ukazały się jury kolejno w toaletach wieczorowych i spacerowych. Wybór był niezmiernie trudny, gdyż każda z pięknych uczestniczek konkursu miała swych zwolenników.

Jutro wszystkie kandydatki do zaszczytnego tytułu miss Europy wyjadą do Nicei, gdzie zabawią do wtorku.

Ameryka buduje 15 krążowników.

WASZYNGTON, 7. II. (Pat). Projekt ustawy o budowie krążowników zostanie dzisiaj zwrócony Izbie Reprezentantów z 2 tylko poprawkami, wprowadzonymi przez senat. Prawdopodobnie projekt zostanie uchwalony niezwłocznie po przedstawieniu go do podpisu prezydentowi Coolidge'owi. Program budowy przewiduje, iż budowa 15 krążowników w jednego statku-bazy dla samolotów rozpocznie się przed 1 września 1931 roku.

Trocki incognito w Konstantynopolu?

BERLIN, 7.II (Pat). „Vossische Ztg.“ donosi z Konstantynopola, że parowiec rosyjski „Krasnyj Flot“ zawinął dziś rano do portu w Stambule. Wedle niepotwierdzonych dotąd pogłosek, wśród pasażerów parowca znajdować się ma Trocki pod przybranym nazwiskiem.

Sprawa o organizację zamachu pod Olitą.

25-go lutego pod przewodnictwem pułk. Englera Sąd Wojskowy przystąpi do rozważania sprawy b. posła sejmu frakcji socjaldemokratycznej Kiedysa i 20 innych osób, o organizację zamachu przeciwpaństwowego pod Olitą. Z aktu oskarżenia wypada, iż jednym z głównych współsprawców usiłowania zamachu obok Kiedysa był b. poseł Sejmu socjaldemokrata Popławski, który zbiegł do Polski. Zamachowcy według aktu oskarżenia pozyskali dla swych celów jednego z szeregowców pułku ulanów w Olicie, który zamierzał przeciągnąć na stronę zamachowców wielu swych kolegów. Po wykryciu spisku zamachowcy uciekli, atoli wielu z nich zdołano przytrzymać. Kiedysa ujęto na granicy litewsko-polskiej. Wszyscy oskarżeni osiadają obecnie areszt zapobiegawczy w więzieniu kowieńskim. Niektórym z nich grozi kara śmierci.

Rozmaitości.

Zawrotne zarobki. 33.000.000 dolarów na godzinę zarabia ludność Stanów Zjednoczonych, gdyby zaś każdy obywatel Stanów zmarłowalby dziennie tylko jedną minutę, to strata z tego powodu wyniesie około 600.000 dolarów. Nic więc dziwnego, że Yankeeś tak cenią każdą minutę i tak szalone tempo nadają swej pracy i swemu życiu. Ale też republika Yankeeś rośnie w dobrobyt. Kiedy zaprowadzono wysokie obcasy, Wysokie obcasy u obnawia kobiecego, zaprowadza po raz pierwszy na dworze Henryka II, króla Francji, Katarzyna de Medici w r. 1567. Moda ta przetrwała więc trzydzieści sześćdziesiąt lat i trzeba było dopiero wielkiej wojny, szeregu rewolucyj i wstrząsów społecznych, by kobiecie przyszło do przekonania, że wysokie obcasy w obuwu jest nieczem innym jak pozostałością średniowiecza, która za cenę wątpliwej zreszta elegancji wywiera bardzo ujemny wpływ na zdrowie.

Debata alzacka w Izbie francuskiej

Polemika komunisty z Herriotem.

Na popołudniowym posiedzeniu Izby rozpatrywane były interpelacje w sprawie Alzacji. Deputowany komunistyczny Beron z departamentu Mozelli porównywał sytuację alzacką z położeniem mniejszości polskich, wychwalał sowiecki system federalistyczny i zaprzeczał wiadomościom o interwencji Niemiec w ruchu autonomistycznym.

Mówca oświadczył, że uważa sprawę Alzacji za problem międzynarodowy. W dalszym ciągu wśród protestów Izby Beron wyliczył ofiary, poniesione przez Alzację i zakończył, zarzucając rządowi, że nie opracował żadnego planu reform, a tylko troszczył się o uchwalenie ustaw, które mówca nazwał „lajdakiem“.

Min. Herriot zaprzęstował przeciwko oskarżeniom, wysuniętym w stosunku do jego rządu z roku 1924. Radykali — oświadczył minister — są lewicowcami, bezwynowawcami, ale są patriotami. Min. Herriot oświadczył w dalszym ciągu, że wszyscy jego przyjaciele z pośród kół lewicowych posunęli się tak daleko, jak tylko było możliwe na drodze pojednania w chwili wprowadzenia prawodawstwa francuskiego w Alzację.

Amnestja w Jugosławiji.

BIAŁOGRÓD, 7.II (PAT). Wczoraj późnym wieczorem król po dłuższej naradzie z ministrem sprawiedliwości podpisał dekret o ogólnej amnestji. Amnestji podlegają przestępstwa, przewidziane w kodeksie karnym a dotyczące obrzydliwej majestatu, obrzydliwej funkcjonariuszy państwowych. Amnestja rozciąga się też na akty naruszenia ustaw wyborczych. I odlegają amnestji przestępstwa popełnione przed 6 stycznia r. b., co do których już w toku dochodzenia zapadł wyrok.

Bieg narciarski w Zakopanem.

ZAKOPANE, 7.II (Pat). W czwartek odbył się w Zakopanem bieg narciarski dla pań. Trasa wynosiła 5 km. Różnica wzniesienia 300 metr. Pogoda mroźna i słoneczna. Warunki z powodu zlodowaciałego śniegu bardzo trudne. Z 29 zgłoszonych zawodniczek startowało 23. Do mety doszło 22.

Wobec niestawienia się węgerek i włoszek rywalizacja miała tylko między zawodniczkami czeskosłowackimi, polskimi i jedną szwajcarką. Wynik jest następujący: pierwsza — Bronisława Polankowa (Polska) 31 m. 34 s., druga — Frydlenderowa Hawlowa (Czechosłowacja) 34 m. 29 s., trzecia — Ela Ziemkiewiczowa (Polska) 35 m. 20 s., czwarta — Zofia Stopkowa (Polska) 36 m. 30 s., Startująca szwajcarka zajęła 20 miejsce w czasie 44 m. 2 s.

Walne zebranie akcjonariuszów Banku Polskiego.

WARSZAWA, 7.II (Pat). Dn. 7 lutego 1929 r. odbyło się doroczne walne zebranie akcjonariuszów Banku Polskiego pod przewodnictwem prezesa Banku p. St. Karpińskiego. W zebraniu wzięło udział 227 akcjonariuszów posiadających 874 516 akcji.

Zebranie zatwierdziło jednogłośnie przedłożone mu sprawozdanie za rok 1928 wraz z bilansem ostatecznym oraz rachunkiem zysków i strat, zawierającym podział zysków z tem, że przypadająca dywidenda 16 zł. od jednej akcji szrotowej ma być wypłacana, począwszy od 8 lutego. Na akcje drugiej emisji, będące dotychczas w posiadaniu skarbu państwa, przypada 5 milionów złotych. Poza tem skarbu otrzymuje 15 mil. zł., jako udział w czystych zyskach Banku.

Silne lotnictwo to potęga Państwa

KINO MIEJSKIE. Od dnia 5 do 11 lutego 1929 roku wiazanie badele wyswietlany jeden z najbardziej realistycznych, najbardziej emocjonujacych filmow swiata. SALA MIEJSKA. Ostrobramska 3.

Z dymem pozarow. Film ten, zwany przez prase calego swiata „Wielka Parada Franoji“. Wzrusza, ośmiamia i zachwycza. W rolach glownych: Michelo Verly i Jean Murat. Kasa czynna od godz. 8 m. 30. Początek seansu w od godz. 4-ej. Nastepny program.

KINO „HELIOS“ NA SCENIE: Nowy program! WILEŃSKA 38. Goscinnie występy prima baleriny ANNY ZABOJINEJ solistki Haliny Zabojinaj oraz 12 tancerek ktore wykon. 1) „Potpourri M-dern“, „Dla ciebie“, „Bublezki“, „Rób Coś“, „Czy pani Marta jest grzechem wartą“, 2) „Pamięć Dzikich“ smokom. humorysta slub. publ. JERZEGO BORONSKIEGO Monoloil „Sketch“ Aktualja! F.nall Seansy o g. 6, 8 i 10. Sala dobrze ogrzewana.

Przeboj sezonu. Demoniczna, pikantna, niezrównana Brygida Helm w wielkim filmie slajowy wstęd p. t. „JASZIWARA“ Jacht-Rozkoszy Damy Kokoty, Barowki, Miljonerzy, Przepych wystawowy. Mistrzowska gra.

KINO-TEATR „POLONJA“ DZIŚ nadzwyczajna premiera. Przepiękny balet, nadzwyczajny ścinający krew w tyłach numer. Artysta wykonuje mimo własnej woli śmiertelny skok na arenie cyrku z olbrzymiej wysokości. Nad program: Wesele komedia w 2 aktach p. t. Klub JEDENASTU DIABELKÓW. Początek seansów o godzinie 4, 6, 8, 10, 12.

ARENA GROZY Dramat w 10 akt. zakulisowego życia artystów. W roli glownej MARY JOHN-ON.

KINO „Piccadilly“ DZIŚ! Najnowsza rewelacja filmowa! Potężny dramat młodych dusz i ciał! Seksualne życie naszej młodzieży. Dramat erotyczny w 12 akt. Cienie i światła zakazanej miłości. Najbardziej dyskretnie przedstawienie naszej miłości. Dziełowość w pedzono na ul-e przez winę rodziców. Film, który wzbudza największe zainteresowanie. W rol. gl. MARY JOHNSON, NINA YANNA, ELISZBETA PINAEFF, ERIK KAIZER TYL i inne. Początek o godzinie 3-iej. Uwaga. — W sobotę i niedzielę od godziny 1 e) do 4 e) ceny od 50 gr. — Uwaga.

„O czym się nie mówi rodzicom“

KINO LUX DZIŚ! Film o światowym rozgłosie. Najwybitniejsze arcydzieło w wykonaniu artyst. Moskiewskiego Teatru Artystyczn. p. t. W roli gl. nasza rodzaczka WANDA MALINOWSKA, CZECHOWA, KLIMOW i inni. Film pełen emocji i porwy. W sobotę, niedzielę i dni świąteczne od godz. 1 e) do 4 e) ceny od 40 gr

„KELNER Z RESTAURACJI JAR“ dramat żywcio obyczajowy w 12 aktach.

Kino Kolejowa OGNISKO DZIŚ i dni następných Wspaniały dramat erotyczny w 10 aktach w nowem opracowaniu, według scenariusza znanego poety i nowelisty Józefa Relidzińskiego. Osoby glowne: JADWIGA SMOSARSKA, JÓZEF WĘGRZYŃ, KAZIMIERZ STĘPOWSKI. Tańce: Parnel Pawliszewski i Kamiński. Początek o godzinie 5 popoł. nu. W niedzielę i dni świąteczne od godz. 4-iej pop.

TAJEMNICA PRZYSTANKU TRAMWAJOWEGO

KINO-TEATR „SWIATOWID“ DZIŚ! Najwybitniejszy szlagier obecnego sezonu. Cztery gwiazdy, cztery potęgi ekranu. DZIŚ! W rol. glowna: Władimir GAJDAROW, Liana HAJD, Karola VANELA, Reene HARVIV EL. W arcydziele filmowym przewyższającym gra i napięciem dramatycznym, najcenniejsze filmy doby ostatniej p. t. Fascynująca symfonia miłości i żądzy na erotycznym tle wchodzą. Wschodnia ilustracja muzyczna.

BIAŁA NIEWOLNICA

PRZETARG. Magistrat miasta Nowej-Wilejki niniejszem ogłasza przetarg uszny w Urzędzie tegoż Magistratu w dniu 9 lutego 1929 r. godz. 14, na sprzedaż domów Nr 6 i 8 z placem przy ul. Piłsudskiego w Nowej-Wilejce, oraz placu przy ul. Rzemieślniczej Nr 18 około posesji Benskigo.

INSTITUT de BEAUTÉ (Kéva-Paris). Masaż twarzy. Usuwanie zmarszczek. Leczenie wad cery. Elektryzacja. Mickiewicza 37 m. 1, tel. 657. W. Z. P. 57. 4641

ECOLE PIGIER de PARIS pensjonat dla młodych panien w pobliżu Paryża (20 min.). Dobre odżywianie, świeże powietrze. Avenue 11, Novembre 18. LA VARENNE (Seine) Stenografia, handlowość i język francuski. 3682.

DRZEWO POLSKIE WAPOLNICEHOLPOLIHTIMBER WARSZAWA PIKNA 13

Przy zakupach prosimy powoływać się na ogłoszenia w „Kurjerze Wileńskim“.

Jedynie wielkie czasopismo fachowe branży drzewnej w Polsce. PRENUMERUJ CIE! OGŁASZAJ CIE SIĘ! Kwartalnie zł. 12. Nr/Nr okazowe gratis. 3966

KURJER WILEŃSKI S-KA Z OGRAN. ODP. DRUKARNIA I INTROLIGATORNIA „ZNICZ“ Ś-TO JAŃSKA 1 - WILNO - TELEFON 3-40. DZIEŁA KSIĄŻKOWE, DRUKI, KSIĄŻKI DLA URZĘDÓW PAŃSTWOWYCH, SAMORZĄDOWYCH, ZAKŁADÓW NAUKOWYCH. BILETY WIZYTOWE, PROSPEKTY, ZAPROSZENIA, AFISZE I WSZELKIE RODZAJY ROBOTY W ZAKRESIE DRUKARSTWA. DRUKI JEDNO I WIELOBARWNE = OPRAWA KSIĄŻEK PUNKTUALNIE = TANIO = SOLIDNIE

ODCISKI ZGRUBIENIA BEZ BÓLU I BEZPOWROTNE KLAWIOL

Gotówkę w dolarach, rublach i złotych obiegowych lokujemy dogodnie na dobre oprocentowanie. Dom H-K „ZACHĘTA“ Mickiewicza 1, tel. 9-05

Ogłoszenie. Magistrat m. Wilna niniejszem podaje do ogólnej wiadomości, że w dniu 9 lutego 1929 roku o godzinie 10 rano w domu Nr 14 przy ulicy Trockiej odbędzie się licytacja różnego rodzaju sprzętów domowych zasekwestrowanych u poszczególnych płatników w celu pokrycia zaległości podatkowych. Magistrat m. Wilna. Ogłoszenie przetargu. W dniu 12 lutego 1929 roku o godz. 10 rano w Kwatermistrzostwie 8 p. a. c. Koszary Powiatow-skiego odbędzie się przetarg nieograniczony na zakup odpadków kuchennych z 3 p. a. c. 3 k. a. p. Sam. dyoat art. pkt. Nr 3 na okres roczny. Szczegółowych informacji o warunkach przetargu udziela Kwatermistrz 3 p. a. c. w godzinach urzędowych (pokój Nr. 11). Oferty składane w kancelarii Kwatermistrzostwa do wyżej podanego terminu. Kwatermistrzostwo zastrzega sobie prawo wyboru oferenta. 408 Kwatermistrz 3 p. a. c. Lowgawd mjr.

LEKARZE

DOKTÓR MEDYCYNY A. CYMBLER CHOROBY WENERYCZNE I SKÓRNE Elektroterapia, Diatermia, Słońce górskie, Sollux. Mickiewicza 12 róg Tatarskiej. Przyjmuje 9 — 2 i 5 — 7.

DOKTÓR D. Zeldowicz choroby weneryczne, syfilis, narządów moczowych, od 9 — 1, od 5 — 9 wieca.

Kobieta-Lekarz Dr. Zeldowiczowa kobiece, weneryczne, narządów moczow. od 9 — 1 od 4 — 6 ul. Mickiewicza 24. 59 W. Zdr. Nr 182.

DOKTÓR BLUMOWICZ Choroby weneryczne, syfilis i skórne. Wielka 21. Od 9 — 1 i 3 — 8. (Telef. 921). 240

Dr. Kenigsberg CHOROBY WENERYCZNE, SKÓRNE i analizy kararkie. Przyjmuje 9-12 i 4-8. 2966 Mickiewicza 4 tel. 1090. W. Z. P. 73.

Akuszerki Akuszerka Marija Brzezina przyjmuje od 9 rano do 7 w. ul. Mickiewicza 30 m. 4. W. Zdr. Nr. 3098. 112

INFORMATOR GRODZIŃSKI M. Wiszawska LEKARZ - DENTYSTA przyjmuje od 9 do 11 i od 4 do 6-jej. Grodno, ul. Kołozajska 8.